

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Інститут педагогіки НАПН України

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

Факультет іноземних мов

Навчально-науковий центр іноземних мов

Національний авіаційний університет

Рівненський державний гуманітарний університет

Українська асоціація дослідників освіти

ІННОВАЦІЇ В СУЧАСНІЙ ОСВІТІ: УКРАЇНСЬКИЙ ТА СВІТОВИЙ КОНТЕКСТ

Матеріали

V Міжнародної науково-практичної

Інтернет-конференції

(Умань, 20 жовтня 2022 р.)

Умань
2022

Редакційна колегія:

Безлюдний О. І., ректор Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини, доктор педагогічних наук, професор, Заслужений працівник освіти України;

Годованюк Т. Л., проректор із наукової роботи Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини, доктор педагогічних наук, професор;

Постоленко І. С., в. о. декана факультету іноземних мов, кандидат педагогічних наук, доцент;

Щербань І. Ю., заступник декана факультету іноземних мов із наукової роботи, кандидат педагогічних наук, доцент;

Безлюдна В. В., директор Навчально-наукового центру іноземних мов Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри іноземних мов;

Білецька І. О., доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри теорії та практики іноземних мов, керівник науково-дослідної Лабораторії лінгвокультурології та зіставної лінгвістики Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини;

Комар О. С., доктор педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри англійської мови та методики її навчання;

Заболотна О. А., доктор педагогічних наук, професор, керівник Лабораторії педагогічної компаративістики Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини;

Гембарук А. С., кандидат педагогічних наук, доцент, керівник Лабораторії навчання іноземних мов Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

Відповідальний за випуск:

Гурський І. Ю., викладач кафедри теорії та практики іноземних мов

Інновації в сучасній освіті: український та світовий контекст : матеріали V Міжнар. наук.- I-66 практ. Інтернет-конф. (Умань, 20 жовтня 2022 р.) / МОН України, Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини [та ін.] ; [редкол.: О. І. Безлюдний, Т. Л. Годованюк, І. С. Постоленко [та ін.] ; відпов. за вип. І. Ю. Гурський]. Умань : Візаві, 2022. 244 с.

Матеріали збірника присвячено висвітленню кола актуальних проблем, які обговорювалися на V Міжнародній науково-практичній Інтернет-конференції «Інновації в сучасній освіті: український та світовий контекст», зокрема: інновації в сучасній середній освіті, інновації у вищій школі, іноземні мови в контексті глобалізації та модернізації сучасного світу, традиції та інновації у сучасних філологічних дослідженнях.

Видання призначене для науковців, аспірантів, викладачів, здобувачів вищої освіти та всіх, хто цікавиться здобутками у галузі іншомовної освіти.

Автори несуть відповідальність за наукову вірогідність і коректність вміщених у збірнику матеріалів.

УДК 37:001.895(477+100)(06)

© Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини, 2022

ЗМІСТ

Передмова	8
Галина Авчіннікова ГЕРМАНО-НІМЕЦЬКІ ЗАПОЗИЧЕННЯ В УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ.....	9
Olena Bevz TRAINING EFL TEACHERS THROUGH LOOP-INPUT IN METHODOLOGY SESSIONS.....	13
Віта Безлюдна, Ольга Свиридюк ОСОБЛИВОСТІ ВПРОВАДЖЕННЯ КОНЦЕПЦІЇ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ ДЛЯ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ НЕМОВНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ В УДПУ ІМЕНІ ПАВЛА ТИЧІНИ.....	16
Олександр Безлюдний СОЦІАЛЬНІ МЕРЕЖІ І ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ.....	19
Наталія Березнікова ОСОБИСТІСНИЙ ПІДХІД ДО ВДОСКОНАЛЕННЯ ФАХОВОЇ АНГЛОМОВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЗДОБУВАЧАМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ ГАЛУЗІ ЗНАНЬ «БУДІВНИЦТВО».....	21
Юлія Біленька ТЕМА І РЕМА У МОЛОДІЖНІЙ ОНЛАЙН-КОМУНІКАЦІЇ.....	23
Ірина Білецька ВЛАСНА НАЗВА ЯК НОСІЙ НАЦІОНАЛЬНО-КУЛЬТУРНОЇ ІНФОРМАЦІЇ.....	27
Яків Бойко ОСОБЛИВОСТІ ВПЛИВУ АНТРОПОЦЕНТРИЧНОГО СВІТОГЛЯДУ НА РОЗВИТОК СУЧАСНОЇ СИСТЕМИ ОСВІТИ.....	30
Ілона Voichevska THE ROLE OF SOCIAL NETWORKING SITES IN THE PROCESS OF FOREIGN LANGUAGE STUDY.....	33
Галина Бондар ПРОБЛЕМА ФОРМУВАННЯ МОТИВАЦІЇ ДО ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ У СТУДЕНТІВ НЕМОВНИХ ФАКУЛЬТЕТІВ ЗВО.....	37
Людмила Веремюк ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЇ CLIL НА УРОКАХ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ.....	41
Яна Воробкало, Анна Панько ОСОБЛИВОСТІ СЛЕНГУ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ.....	45
Olena Halai TOOLS FOR PREVENTING ERRORS IN FOREGN LANGUAGE CLASSES.....	49
Alla Gembaruk	

CONSTRUCTIVISM AS A KEY APPROACH FOR DESIGNING EFL METHODOLOGY SESSIONS.....	51
<i>Анастасія Грицан, Софія Царук</i> ОСОБЛИВОСТІ ВІДТВОРЕННЯ АНГЛІЙСЬКИХ ЗАГАДОК.....	55
<i>Катерина Гуменюк</i> СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИМ МОВАМ У ВИЩІЙ ШКОЛІ.....	58
<i>Ігор Гурський</i> «ЗРАНЕНІ» НЕОЛОГІЗМИ СУЧАСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ, ЯКІ «НАРОДИЛИСЯ» ПІСЛЯ 24 ЛЮТОГО 2022 РОКУ: СПРОБА СЕМАНТИЧНОГО АНАЛІЗУ.....	60
<i>Наталія Гут</i> РОЛЬ ЗАКЛАДІВ НЕФОРМАЛЬНОЇ ОСВІТИ ДЛЯ ІНТЕГРАЦІЇ ДІТЕЙ МІГРАНТІВ В КРАЇНАХ ЄС.....	62
<i>Ольга Жупаник</i> КРИТЕРІЇ ВІДБОРУ АВТЕНТИЧНИХ АУДІОЗАПИСІВ НА ЗАНЯТТЯХ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ.....	66
<i>Yuliia Zahrebniuk</i> INNOVATIVE METHODS OF TEACHING ENGLISH.....	70
<i>Жанна Іванова</i> ЗАСТОСУВАННЯ ЗАКОНУ ЦИПФА ПРИ ВИВЧЕННІ ГРАМАТИКИ ТА ЛЕКСИКИ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ ЯК ДРУГОЇ ІНОЗЕМНОЇ.....	74
<i>Анна Іванчук</i> РОЛЬ ПІЗНАВАЛЬНОГО ІНТЕРЕСУ ПРИ ВИВЧЕННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ.....	77
<i>Tetiana Kareliushna</i> THE INTEGRATION OF LIFE COMPETENCES INTO THE CONTENT OF ENGLISH TEXTBOOKS.....	79
<i>Ганна Кичій</i> ФУНКЦІОНУВАННЯ ОСОБИСТОГО ІМЕНІ В КОНТЕКСТІ ЛИСТУВАННЯ (НА МАТЕРІАЛІ ЛИСТІВ БЕРНАРДА ШОУ).....	81
<i>Олександр Коваленко</i> ТИПИ ГРАФІЧНИХ ОРГАНІЗАТОРІВ ТА ЇХ ЗАСТОСУВАННЯ В НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ.....	85
<i>Ангеліна Колісніченко</i> ВИКОРИСТАННЯ ІНСТРУКТИВНО-МЕТОДИЧНИХ МАТЕРІАЛІВ ДЛЯ ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ ПІД ЧАС АСИНХРОННОГО НАВЧАННЯ.....	89
<i>Malvina Kolomiets</i> THE USE OF “HASHTAG” IN EVERYDAY COMMUNICATION.....	91
<i>Олег Комар</i>	

ПОДОЛАННЯ ТРИВОЖНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ НА ЗАНЯТТЯХ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ.....	93
<i>Ольга Комар</i>	
ВИКОРИСТАННЯ КОМУНІКАТИВНОГО ПІДХОДУ ДО ВИВЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ПІД ЧАС ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ.....	95
<i>Ілона Костікова</i>	
ВИВЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ДІТЬМИ.....	98
<i>Сергій Куценко</i>	
ВІДЕОМАТЕРІАЛИ ЯК ІСТОРИЧНЕ ДЖЕРЕЛО: ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ТА ПЕРЕВІРКИ.....	101
<i>Інна Лаухіна</i>	
СЛОВОСКЛАДАННЯ ЯК СПОСІБ ФОРМУВАННЯ ФРАНЦУЗЬКИХ ІНДИВІДУАЛЬНО-АВТОРСЬКИХ НЕОЛОГІЗМІВ У РОМАНАХ САН-АНТОНІО.....	105
<i>Oksana Levchuk</i>	
KEY PRINCIPLES FOR EFFECTIVE VOCABULARY TEACHING.....	108
<i>Victor Lytvynenko</i>	
L'ENGAGEMENT POLITIQUE ET LITTÉRAIRE D'ALBERT CAMUS.....	112
<i>Наталія Мельник, Олена Ковтун, Ганна Коріння</i>	
ТЕХНОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ПРОВЕДЕННЯ ЗАНЯТЬ З ФАХОВОЇ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ В УМОВАХ ВІЙНИ ТА ПІСЛЯ ПАНДЕМІЇ: СТУДЕНТСЬКИЙ ФІТБЕК.....	114
<i>Яна Музика</i>	
ОСВІТНІ ІННОВАЦІЇ У ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ДО ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ ДІТЯМ У ЗДО УКРАЇНИ.....	118
<i>Інна Несстеренко</i>	
ІННОВАЦІЇ У СИСТЕМІ ВИЩОЇ ШКОЛИ.....	122
<i>Вікторія Павлюк</i>	
ФОРМУВАЛЬНЕ ОЦІНЮВАННЯ НА ЗАНЯТТЯХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ.....	125
<i>Ілона Palaguta</i>	
FOREIGN LANGUAGE AS AN ESSENTIAL COMPONENT OF SPECIALISTS' PROFESSIONAL ACTIVITY.....	128
<i>Алла Паладьєва</i>	
КОНСТИТУТИВНІ ОЗНАКИ ДИСКУРСУ ПЕРЕГОВОРІВ.....	132
<i>Ольга Побережник</i>	
МОВЛЕННЄВІ АКТИ ЗІ ЗНАЧЕННЯМ ПОПЕРЕДЖЕННЯ НЕБАЖАНОЇ ДІЇ.....	138
<i>Ірина Постоленко</i>	
КОНСУЛЬТАТИВНА ТА ПАРТНЕРСЬКА РОБОТА З УЧНЯМИ У ШКОЛАХ ВЕЛИКОЇ БРИТАНІЇ.....	141

Геннадій Прокоф'єв, Аніта Багдасарян	
ЗМІСТ ПОНЯТЬ ІМПЛІКАТУРА ТА ПРЕСУПОЗИЦІЯ В КОНТЕКСТІ УСНОГО ТА ПИСЬМОВОГО ПЕРЕКЛАДУ.....	144
Геннадій Прокоф'єв, Катерина Збаравська	
ПОТЕНЦІАЛ ВИКОРИСТАННЯ НАУКОВОГО АПАРАТУ ТЕОРІЇ РЕЛЕВАНТНОСТІ В ПРОЦЕСІ ПЕРЕКЛАДУ.....	149
Олена Прохорова	
ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ МЕТОДУ РОБІНА КАЛЛАНА.....	152
Yevheniia Protsko	
FORMS OF DISTANT TEACHING AT A HIGHER EDUCATIONAL INSTITUTION TODAY.....	160
Валерій Редько	
МЕТОДИЧНА СУТНІСТЬ МОВЛЕННЄВИХ СИТУАЦІЙ В УМОВАХ КОМПЕТЕНТІСНО ОРІЄНТОВАНОГО НАВЧАННЯ ІНШОМОВНОГО СПІЛКУВАННЯ УЧНІВ У ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ.....	163
Надія Ремезовська	
ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ТА ОСОБЛИВОСТІ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ З ЧИСЛА ІНОЗЕМНИХ ГРОМАДЯН.....	168
Вікторія Сліпенко	
СУТНІСТЬ, МЕТА ТА ЗАВДАННЯ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ СЕРЕДНОЇ ШКОЛИ: ДОСВІД США.....	172
Anna Solovei	
GENERAL CULTURAL COMPETENCE OF ENGLISH LANGUAGE TEACHERS.....	176
Aliona Solodchuk	
THE GROWING IMPORTANCE OF ENGLISH IN THE GLOBAL COMMUNITY.....	179
Olha Sushkevych	
STUDY OF THE RUSSIAN-SPEAKING COMMUNITY IN LITHUANIA.....	182
Оксана Тепла	
ЕКСТРАЛІНГВАЛЬНІ Й ІНТЕРЛІНГВАЛЬНІ ЧИННИКИ ПОЯВИ КОВІД- НОВОТВОРІВ.....	183
Ярослава Траченко	
ЛЕКСИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ КОНТРАКТНИХ ТЕКСТІВ.....	185
Таміла Філіппович	
АРАБСЬКІ ЗАПОЗИЧЕННЯ В ЛЕКСИЧНОМУ ФОНДІ ІСПАНСЬКОЇ МОВИ.....	195
Світлана Харицька, Анна Колісниченко	
ІНТЕГРУВАННЯ ЗАСАД НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ У ВИХОВНИЙ ПРОЦЕС У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	198
Оксана Шостак	

МЕТОДОЛОГІЧНІ ПІДХОДИ ДО ВИВЧЕННЯ ЛІТЕРАТУРИ КОРИННИХ НАРОДІВ ПІВНІЧНОЇ АМЕРИКИ.....	201
<i>Інна Шпак</i>	
ОСОБЛИВОСТІ АНГЛОМОВНИХ ТЕРМІНІВ СФЕРИ МИСТЕЦТВА.....	204
<i>Світлана Шумаєва</i>	
ПІДТРИМКА ДІТЕЙ З АУТИЗМОМ У КИТАЇ.....	208
<i>Надія Яковенко</i>	
НАСТУПНІСТЬ ЛІТЕРАТУРОЗНАВЧИХ ТРАДИЦІЙ.....	211
<i>Olha Yalovenko</i>	
GASTRONOMIC IMAGES IN A TRANSCULTURE PARADIGM.....	213
<i>Elsa Lilia Lerebours</i>	
PARAMETERS OF FUNCTIONING OF ENGLISH PERCEPTIVE PHRASEOLOGICAL UNITS.....	216
<i>Felix Isaew</i>	
THE REPRESENTATION OF BRITISH NATIONAL CHARACTER THROUGH THE PRISM OF A PAREMIOLOGICAL FUND OF THE ENGLISH LANGUAGE.....	220
<i>Olena Ovchynnikova</i>	
PHRASEOLOGICAL UNITS OF THE ENGLISH LANGUAGE AS MODELS OF REPRESENTATION OF KNOWLEDGE ABOUT A LANGUAGE PERSONALITY.....	227
<i>Наталія Хайдарі</i>	
ЛАТИНСЬКА МОВА ЯК ОСНОВА ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ПЕРЕКЛАДАЧІВ.....	233
<i>Liudmyla Lahush</i>	
MODERN TRENDS IN THE ENGLISH EDUCATIONAL DISCOURSE (ON THE MATERIAL OF THE TEXTBOOK SERIES “OUTCOMES”).....	236

навчальних завдань. Отримана інформація аналізується педагогами, а потім обговорюється під час консультативної роботи з учнями. Завдяки такому підходові, учні проявляють бажання бути активно задіяними в педагогічний процес, підвищується рівень мотивації та учнівського інтересу до навчання. Учні починають чітко усвідомлювати значення проведення тестувань, письмових завдань, а також виконання домашніх завдань. Завдяки спостереженням учнів за роботою вчителів, школярами робляться висновки про те, наскільки серйозними є завдання, поставлені вчителями, адже, якщо вчитель ставиться серйозно і вимогливо до поставленого завдання, то учні вважають таке завдання важливим для виконання. Деякі школи використовують таку оригінальну методику, коли учні проводять спостереження за організацією педагогічного процесу, а потім обговорюють результати спостережень разом з вчителями [3, с. 357].

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Armstrong, P.W. & Ainscow, M. (2018). School-to-school support within a competitive education system: views from the inside, *School Effectiveness and School Improvement*, 29(4), 614–633.
2. Croft, J. (2015). Collaborative overreach: why collaboration probably isn't key to the next phase of school reform (London, The Centre for the Study of Market Reform of Education Research).
3. Ehren, M.C. & Godfrey, D. (2017). External accountability of collaborative arrangements; a case study of a Multi Academy Trust in England, *Educational Assessment, Evaluation and Accountability*, 29(4), 339–362.

Геннадій Прокоф'єв,
кандидат філологічних наук, доцент,
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини
(м. Умань, Україна)

Аніта Багдасарян,
здобувачка ОС «Магістр» II курсу,
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини
(м. Умань, Україна)

ЗМІСТ ПОНЯТЬ ІМПЛІКАТУРА ТА ПРЕСУПОЗИЦІЯ В КОНТЕКСТІ УСНОГО ТА ПИСЬМОВОГО ПЕРЕКЛАДУ

Аналіз вихідного тексту чи висловлення та відтворення його змісту мовою перекладу не зупиняються на семантичному значенні, і перекладачам слід враховувати комунікативні аспекти і вміння читати між рядками, щоб створити точні та прагматично вивірені переклади. Такий “позатекстовий” зміст часто передається через імплікатури та пресупозиції. Термін «імплікатура» походить від англійського дієслова «to imply» і означає те, що є неявним у мовленні. «Пресупозиція», на що вказує префікс «pre-», за визначенням відноситься до сфери передумов реалізації успішного висловлення; вона межує з проняттям імплікатури, оскільки також є чимось неявно присутнім в тексті, але значно складнішим та більш суперечливим. Хоча пресупозиція відіграє важливу роль у розумінні мови, практично не існує консенсусу щодо її природи та ролі в процесі текстоутворення. Були запропоновані різні ідеї та точки зору, і в результаті, на думку британського соціолога та лінгвіста Стівена Левінсона, про пресупозицію було написано більше ніж майже на будь-яку іншу тему у лінгвістичній прагматиці, за винятком, можливо, мовленнєвих актів [1, с. 167]. Пресупозицію розглядають як найменш усталене та уніфіковане поняття прагматики [2, с. 185], бо практично все, що сказано певними вченими про неї, оскаржується іншими авторитетними її дослідниками [3, с. 114].

Як імплікатура, так і пресупозиція мають відношення до перекладу та тлумачення дискурсу, оскільки вони стосуються значення мовленнєвих висловлень і впливають на передачу семантичних і прагматичних імплікацій. Процес створення перекладачем якісного перекладу прямо залежить як від розуміння ним пресупозицій та імплікатур, задіяних автором при побудові вихідного тексту, та і від його вміння відтворювати їх мовою цільового тексту. Хоча з такою оцінкою погоджуються практично всі дослідники, немає одностайної думки щодо засобів передачі імплікатур та пресупозицій, оскільки трактування цих понять, що відносяться до сфери непрямого мовлення, може бути неоднозначним.

При розгляді імплікатур перекладач має враховувати як значення слів та виразів, так і дію постулатів, що утворюють принципи кооперації [4, с. 47] та

ввічливості [5, с. 131–133]. Теоретично, будь-які імплікатури можуть бути враховані у процесі як усного, так і письмового перекладу і відтворені у цільовому тексті. Однак, оскільки тлумачення залучає лінгвістичні, соціальні, культурні та навіть психологічні фактори, розуміння адресатом лексичного значення та усвідомлення ним впливу комунікативних принципів не здатні самі по собі ліквідувати культурні та світоглядні прогалини, отже, перекладач повинен вміти вносити корективи до вихідного тексту або залучати додаткові пояснення, коли це є необхідним.

Іноді імплікатуру розглядають як різновид пресупозиції, вказуючи на те, що конвенціональні і розмовні імплікатури насправді є типами відповідних семантичних та прагматичних пресупозицій [6, с. 109]. У галузі лінгвістики є три основні підходи до пресупозиції: по-перше, це семантичний погляд, що розглядає її як суто логічне явище з точки зору істини та значення; по-друге, прагматичний, заснований на поняттях теорії мовленнєвих актів, за яким пресупозиція впливає з базових знань та переконань мовців і слухачів та залежить від дотримання мовцем вимог принципу кооперації Грайса та інших принципів, що описують процес та характер комунікації; по-третє, існує точка зору, згідно з якою пресупозиція є порожнім і оманливим ярликом, що охоплює безліч принципово різних явищ [7, с. 10].

Третій погляд, який фактично є відповіддю на проблеми з ефективністю реалізації аналітичного потенціалу семантичного і прагматичного підходів, лежить в основі так званого “досвідного” (experiential) підходу. Реальне життя перекладу, як письмового, так і усного, відбувається у контекстуальному середовищі, і перекладач мусить оцінювати результати своєї діяльності через призму сприйняття результатів його роботи цільовою аудиторією у цільовому контексті. Згідно з таким поглядом, пресупозиції обумовлюються контекстом і, відповідно, базуються на уявленнях про нього [1, с. 167]. З позиції теорії перекладу, вони є за своєю сутністю тими припущеннями, до яких вдається перекладач щодо цільового контексту, цільових читачів чи адресатів усного перекладу, їхніх потреб та очікувань [6, с. 115].

Знаходження, інтерпретація та адекватне відтворення пресупозицій у тексті перекладу є складним завданням, оскільки іноді, при всьому своєму бажанні та всій професійності перекладач не здатний виявити усі пресупозиції у тексті-джерелі, і це в першу чергу стосується пресупозицій контекстуального характеру. Контекст, як наукове поняття, охоплює практично все, що має відношення до акту комунікації, починаючи з фонових знань та соціального статусу адресата і закінчуючи співтекстом, і розгляд усіх дотичних аспектів може бути нескінченним: чим більше перекладач дізнається про адресата, тим потенційно більшими стають його можливості збагачувати цей багаж знань і надалі [8, с. 35].

Стівен Левінсон привертає увагу до того, що навіть у мовах, які належать до різних мовних груп, існують практично паралельні види тригерів, або активаторів, семантичних пресупозицій [1, с. 216], отже, знаходження та відтворення таких пресупозицій не повинно вважатися особливо складним завданням з точки зору теорії та практики перекладу. З іншого боку, немає сумніву і в тому, що семантичні імплікатури та пресупозиції є ефективними інструментами аналізу імпліцитного значення вихідного тексту.

Подібно до цього, адекватна передача пресупозицій прагматичного характеру є важливим аспектом процесів як письмового, так і усного перекладу. Передусім, слід враховувати такі параметри, як потреби та очікування адресата/адресатів цільового тексту. Уміння побачити контекстуальні пресупозиції, які автор тексту може мати про своїх адресатів, допомагає перекладачу краще зрозуміти ставлення автора та його наміри і відповідним чином врахувати їх при виборі комунікативної тактики та мовних і мовленнєвих засобів перекладу. Ці моменти особливо яскраво виявляються при здійсненні усного перекладу, в якому перекладач є справжнім координатором процесу спілкування між мовцем та слухачами. У разі, якщо у слухачів виникають проблеми з розумінням, перекладач повинен уточнювати інформацію або, за необхідності, може звернутись до мовця за додатковими поясненнями. Отже, пріоритет надається цільовим адресатам, їхнім потребам та уявленням самого

перекладача щодо очікувань аудиторії. Особливо релевантною для усного перекладу є реалізація та дотримання вимог зрозумілості, чіткості, економічності та виразності, оскільки час для усного перекладу є в усіх випадках обмеженим [6, с. 117].

Слід додати, що пресупозиції, на які орієнтуються перекладачі при здійсненні як усного, так і письмового перекладу, безпосередньо впливають на вибір основної інформації та засобів її передачі адресату. До таких пресупозицій відносяться припущення щодо контекстуальних та фонових знань цільової аудиторії та оцінка того, наскільки цей багаж знань співпадає з інформацією, яку мають самі перекладачі. Отже, перекладач має визначити, наскільки вірогідним є те, що його адресати в принципі спроможні розділити його думку, а це вимагає тонкого аналізу, узгодження підходів та залучення перекладацької інтуїції [9, с. 125].

Хоча таке завдання саме по собі може вважатись перспективним напрямком дослідження питання про місце і роль пресупозицій у процесі перекладу, воно ще й відкриває нові грані та аспекти в галузі вивчення прикладних аспектів пресупозиції як окремого об'єкта наукової розвідки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Levinson S. C. *Pragmatics*. London : Cambridge University Press, 1983. 420 p.
2. Segerdahl P. *Language Use: A Philosophical Investigation into the Basic Notions of Pragmatics*. London : Macmillan, 1996. 240 p.
3. Fawcett P. *Presupposition and Translation*. In L. Hickey (Ed.), *The Pragmatics of Translation* (pp. 114–123). Clevedon : Multilingual Matters, 1998. 242 p.
4. Grice H. P. *Logic and Conversation*. In: P. Cole & J. L. Morgan (Eds.), *Syntax and Semantics. Vol. 3: Speech Acts*. New York : Academic Press, 1975. P. 41–58.
5. Leech G. N. *Principles of Pragmatics*. London : Longman, 1983. 250 p.
6. Cui Y. & Zhao Y. *Implicature and Presupposition in Translation and Interpreting*. In: K. Malmkjær (Ed.), *The Routledge Handbook of Translation Studies and Linguistics*. London and New York : Routledge, 2018. P. 107–120.
7. Sandt R. A. van der. *Context and Presupposition*. London: Croom Helm, 1988. 249 p.
8. Cui Y. & Zhao Y. *A Contextual Perspective on Presupposition: with Reference to Translation Studies*. *Stellenbosch Papers in Linguistics Plus*. Vol. 43. 2014. P. 31–42.
9. Fawcett P. *Translation and Language: Linguistic Theories Explained*. Manchester: St Jerome, 1997. 160 p.